

Az MTA Könyvtára 1999-2005

2001-ben ünnepelte alapításának 175. évfordulóját az MTA Könyvtára. Ez volt az elmúlt hat év legfontosabb eseménye. Ünnepe volt ez az Akadémiának is, hiszen a Könyvtár alapítója, gróf Teleki József, a kiváló nyelvész, történész a Tudós Társaság első elnöke és mindvégig nagyvonalú mecénása volt. Emlékét nemcsak a tudományos ülészakon, az ünnepre megjelent tanulmánykötetben és a megrendezett kiállításon, hanem a sziráki kripta falán elhelyezett emléktáblán is megörökítette a Könyvtár.

2003 őszén került átadásra az Akadémia támogatásával bővült törökbálinti raktárrész, mely elsősorban az Akadémiai Levéltárnak biztosított megfelelő raktári elhelyezést.

Erre az időszakra esik a Könyvtár integrált számítógépes rendszerének megújulása is, a minőségileg magasabb színvonalú ALEPH 505-ös verzióra váltva. A hagyományos cédulakatalógus lezárult, a Könyvtár online katalógusa 329 931 rekordot tartalmaz. Akadémiai támogatásból és pályázati pénzből újult meg az olvasóterem és az Infocentrum számítógépes környezete is. Itt érhetők el azok az adatbázisok, melyek vagy az EISZ program keretében hozzáférhetőek, vagy más forrásból kerültek megvásárlásra – kiegészítve a hagyományos könyv- és folyóiratállományt.

A Könyvtár hosszútávú digitalizálási tervei közül több is megvalósult. Kiemelendő az Ender-gyűjtemény és a Pápai-Páriz peregrinációs album példaértékű bemutatása. Mindkettőt a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye munkatársai gondozták. A Könyvtár megújult honlapján – www.mtak.hu – egyéb hasznos információk mellett ezek az anyagok is elérhetőek.

A hazai könyvtári programokban való részvétel mellett – ODR, MOKKA, stb. – több nemzetközi projektben vesz részt a Könyvtár. Ezek közül kiemelkedik a Stein Aurél munkásságára vonatkozó kutatás, melynek eredményeiről több, itthon és külföldön rendezett konferencián számoltak be a Keleti Gyűjtemény munkatársai. Angol-magyar közös kiadású kötet is jelent meg a katalogizált dokumentumokról. A munka jelenleg a The International Dunhuang Project keretében, angol-magyar együttműködésben folytatódik.

A Könyvtár öt kötetet jelentetett meg az elmúlt hat évben. A már említett jubileumi köteten – *Örökségünk, élő múltunk* – és az *Oriental Studies* c. sorozatban a Stein köteten kívül a Könyvtárban rendezett nemzetközi Kaufmann-konferencia anyaga is megjelent és előkészületben van a nemzetközi Goldziher-konferencia előadásainak kötetbe rendezése is.

Az elmúlt időszakban számos kiállítás került megrendezésre a Könyvtárban (jubileumi, Stein, Bolyai, Rákóczi, Kossuth) és az Akadémia Bethlen-kiállításán is értékes dokumentumok kerültek bemutatásra. A Könyvtár népszerűsítése érdekében megújult a honlap, három videofilm, valamint egy tizenhat darabos képeslap-sorozat is készült.

2004. december 31-én a Könyvtár állománya 2 221 295 könyvtári egység volt (könyv, folyóirat, kézirat, mikrofilm, audiovizuális és elektronikus dokumentumok). MTA-támogatás, pályázat, alapítványi hozzájárulás révén többek között Zsilka János nyelvészprofesszor régi könyveket tartalmazó hagyatéka, Kosztolányi, Kós Károly, Hóman Bálint, Bernáth Aurél, Horváth János, Szabó Lőrinc, Kodolányi János, Magyary

Zoltán levelek, egy XV. századi jogi kézirat, Bibó István angliai levelezése, Németh László levelezés, Szántai Lajos-féle térképgyűjtemény került a Könyvtár birtokába.

A Könyvtárat ragaszkodó és megbecsülő olvasók használják. Átfogó olvasói felmérés készült a használati szokásokról, véleményekről, javaslatokról. Öröndetes, hogy elsősorban fiatal kutatók, doktori iskolások kutatóhelyként veszik igénybe a Könyvtárat. A könyvtárközi kölcsönzés segítségével hagyományos és elektronikus úton egyre többször keresik a Könyvtár sokszínű, értékes gyűjteményének darabjait a hazai kutatók, olvasók.

Az Akadémia, a NKÖM támogatása és a pályázati lehetőségek kihasználása ellenére a Könyvtár anyagi helyzete nehéz. A csökkenő költségvetés miatt egyre kevesebb pénz jut az állománygyarapításra. Az elmúlt időszakban egyedül a folyóiratvásárlásokat sikerült többé-kevésbé szinten tartani, de a könyvbeszerzésre és a nemzetközi csere kötelezettségeire fordított összeg erősen korlátozott. Az elmúlt évben a nemzetközi cserét csak az Akadémia külön támogatásával sikerült fenntartani. A szűkös létszám- és bérkeret nem teszi lehetővé, hogy a fiatal munkatársak a még dolgozó idősebbek mellett tanuljanak be a munkafolyamatokba. Az elmúlt időszakban még volt lehetőség néhány fiatal munkatárs felvételére, de ez a tendencia jelenleg megtorpanni látszik.

A fent vázolt nehézségek ellenére a Könyvtár a hazai és nemzetközi könyvtári élet jelentős intézménye maradt az elmúlt hat évben is. Küldetésnyilatkozata alapján

„Az 1826-ban alapított Akadémiai Könyvtár hagyományos értékeit megtartva, a kor követelményeinek megfelelő informatikai háttérrel egyre szélesebb körben bocsátja rendelkezésre gyűjteményét és szolgálja a tudományos kutatást”

kíván munkálkodni a jövőben is „a haza minden polgára számára” - kérve ehhez a Magyar Tudományos Akadémia további támogatását.